

Sirküler Tarihi : 17.03.2008
Sirküler No : 2008/052

AR-GE FAALİYETLERİNİN DESTEKLENMESİ HAKKINDA 5746 SAYILI KANUN

12.03.2008 tarih ve 26814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5746 sayılı "*Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun*" ile,

- Ar-Ge ve yenilik yoluyla ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için teknolojik bilgi üretilmesini,
- Üründe ve üretim süreçlerinde yenilik yapılmasını,
- Ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesini, verimliliğin artırılmasını, üretim maliyetlerinin düşürülmesini,
- teknolojik bilginin ticarileştirilmesini,
- rekabet öncesi işbirliklerinin geliştirilmesini,
- teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile Ar-Ge'ye ve yeniliğe yönelik doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılmasını,
- Ar-Ge personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını desteklemek ve teşvik etmek için bazı destek ve teşvik unsurları getirilmiştir.

Kanun 31.12.2023 tarihine kadar uygulanmak üzere 1.4.2008 tarihinde yürürlüğe girecek olup, uygulanması ve denetimine ilişkin usul ve esaslar, TÜBİTAK'ın görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenecektir. Bu yönetmeliğin yakın zamanda çıkması beklenmektedir.

Kanun'un 2'nci maddesinde tanımlar yer almakta olup, 3'üncü maddesinde getirilen destek unsurları düzenlenmiştir. Bunlar aşağıda kısaca özetlenmiştir:

1. AR-GE İNDİRİMİ :

Bilindiği gibi 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10'uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde, mükelleflerin işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik Ar-Ge harcamaları tutarının % 40'ı oranında hesaplanacak Ar-Ge indiriminin kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde kurum kazancından indirim konusu yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Söz konusu maddede, matrahın yetersiz olması nedeniyle yararlanılamayan Ar-Ge indirimi tutarlarının sonraki dönemlere devredeceği belirtilmekle birlikte, herhangi bir endeksleme öngörülmemiştir. Maliye Bakanlığı maddede yer alan yetkisine istinaden, indirimden yararlanılacak harcamaların kapsamını ve uygulamadan yararlanılabilmesi için gerekli belgeler ile usulleri 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin 10/2'nci bölümünde belirlemiştir.

5746 sayılı Ar-Ge Teşvik Kanunu'nun 5'inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi ile 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "*araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının % 40'ı oranında*" ibareleri "*araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %100'ü oranında*" şeklinde değiştirilmek suretiyle **Ar-Ge indiriminin oranı 1.4.2008 tarihinden geçerli olmak üzere % 100'e çıkarılmıştır.**

Ayrıca Kanun'un 3'üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasında aşağıdaki hükme yer verilmiştir :

*“Teknoloji merkezi işletmelerinde, **Ar-Ge merkezlerinde**, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca **desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde**, rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlarca gerçekleştirilen **Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamı** ile 500 ve üzerinde tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden Ar-Ge merkezlerinde ayrıca o yıl yapılan Ar-Ge ve yenilik harcamasının bir önceki yıla göre artışının yarısı, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesine göre **kurum kazancının** ve 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın **tespitinde indirim konusu yapılır**. Ayrıca bu harcamalar, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre aktifleştirilmek suretiyle amortisman yoluyla itfa edilir, bir iktisadi kıymet oluşmaması halinde ise doğrudan gider yazılır. Kazancın yetersiz olması nedeniyle ilgili hesap döneminde indirim konusu yapılamayan tutar, sonraki hesap dönemlerine devredilir. Devredilen tutarlar, takip eden yıllarda 213 sayılı Kanuna göre her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır.”*

Buna göre,

- Teknoloji merkezi işletmelerinde,
- **Ar-Ge merkezlerinde**,
- Kamu kurum ve kuruluşları ile Kanunla kurulan vakıflar tarafından ve uluslararası fonlarca **desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde**,
- Rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve
- Teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlarca

gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamı 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10'uncu maddesine göre **matrahtan ayrıca indirim konusu yapılabilecektir**.

Görüldüğü üzere, 50 kişilik tam zaman eş değer Ar-Ge personeli istihdam edemediği için Ar-Ge merkezi oluşturamayan kurumların, sadece desteklenmesi uygun bulunan projeleri 5746 sayılı Kanunla getirilen destek unsurlarından yararlanacaktır. Başka bir deyişle kurumlar vergisi mükelleflerinin Kanun'dan yararlanabilmeleri için Ar-Ge merkezi oluşturmaları şart değildir. Ar-Ge merkezi bulunmasa bile, yapılan Ar-Ge projeleri, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından ve uluslararası fonlarca desteklenmekte ise 5746 sayılı Kanun'dan yararlanılabilecektir.

Ar-Ge merkezlerinden 500 ve üzeri tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam edenler, ayrıca o yıl yaptıkları Ar-Ge ve yenilik harcamasının bir önceki yıla göre artışının yarısını da indirim olarak dikkate alabileceklerdir.

5746 sayılı Kanun'un 3/1'inci maddesinde, Ar-Ge indirimi olarak kurum kazancından indirim konusu yapılan harcamaların ayrıca Vergi Usul Kanunu'na göre aktifleştirilmek suretiyle amortisman yoluyla itfa edileceği belirtilmiştir. ¹

5746 sayılı Kanun'la yapılan düzenlemeden sonra, yapılan Ar-Ge harcamalarının ayırım yapılmaksızın aktifleştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Söz konusu harcamalar proje sonuçlandırılıncaya kadar aktifte geçici bir hesapta bekletilecek, proje tamamlandığında bir iktisadi kıymet oluşmaması durumunda doğrudan gider yazılacak, proje başarılı olup bir iktisadi kıymet oluşması durumunda ise aktifleştirilecek ve amortisman ayrılmaya başlanacaktır.² 333 sıra no.lu VUK Genel Tebliği'nde Ar-Ge harcamaları için faydalı ömür 5 yıl ve dolayısıyla amortisman oranı % 20 olarak belirlendiğinden, aktifleştirilen Ar-Ge harcamaları % 20 oranı esas alınmak suretiyle

¹ 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Tebliği'nde, Ar-Ge harcamalarının gayrimaddi hakka yönelik olması durumunda aktifleştirilmek zorunda olduğu, gayrimaddi hakka yönelik olmayan ve Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde aktifleştirilmesi gerekmeyen harcamaların ise doğrudan gider yazılabileceği belirtilmiştir.

² Ar-Ge projesinin sonuçlanmasını beklemeden, yapılan Ar-Ge harcamalarının % 20 oranı kullanılarak harcamaların yapıldığı dönemlerde amortismanı konu edilebileceği yolunda görüşler bulunmakta ise de, Maliye Bakanlığı tarafından bu doğrultuda bir görüş belirtilmediği sürece söz konusu uygulamayı riskli buluyoruz.

amortismanına tabi tutulacaktır. Haklarla ilgili 15 yıllık itfa süresinin uygulanması söz konusu değildir.

Ar-Ge indirimini uygulayabilmek için projenin tamamlanması şart değildir. Harcama esasına göre, harcamaların yapıldığı dönemlerde indirim uygulanacaktır. 5746 sayılı Kanun'dan yararlanılan durumlarda, kazancın yetersiz olması nedeniyle harcama yılında indirim konusu yapılamayan tutarlar sonraki yıllara devredecek ve devredilen tutarlar izleyen yıllarda her yıl yeniden değerlendirilerek artırılmak suretiyle dikkate alınacaktır. Görüldüğü gibi, yürürlükten kaldırılmış olan yatırım indirimine paralel bir uygulama öngörülmüş bulunmaktadır.

Geçici vergi beyannameleri üzerinden de indirim uygulanabilecektir.

Kanun'da indirimin KVK'nun 10'uncu maddesine göre yapılacağı belirtildiğinden, Kanun'da hüküm bulunmayan hallerde 1 seri no.lu KV Genel Tebliği'nde belirtilen esaslara göre işlem yapılacağı anlaşılmaktadır.

Bu Kanuna göre Ar-Ge indiriminden yararlananların, 193 sayılı GVK'nun 89/9 veya KVK'nun 10/1-a maddesi kapsamında ayrıca Ar-Ge indiriminden yararlanmaları mümkün değildir. (Md.4/5)

2. GELİR VERGİSİ STOPAJI TEŞVİKİ :

Kanun'un 3/2'nci maddesi ile Ar-Ge ve destek personelinin ücretlerine gelir vergisi istisnası getirilmiştir. Yapılan düzenlemeye göre, kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, **Ar-Ge merkezlerinde**, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca **desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projelerinde**, teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde ve rekabet öncesi işbirliği projelerinde **çalışan Ar-Ge ve destek personelinin, bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretlerinin**, doktoralı olanlar için % 90'ı, diğerleri için ise % 80'i **gelir vergisinden müstesnadır**.

Tasarının Meclis'e sevk edilen şeklinde hesaplanan gelir vergisinin muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle "*terkin*" edileceği öngörülmekte idi. Komisyonda tasarının bu bölümü, vergi tekniği ve uygulaması gerekçe gösterilerek "*istisna*" şekline dönüştürülmüştür. Terkin uygulaması benimsenmiş olsa idi, hesaplanan vergi personelin ücretinden kesilecek ve muhtasar beyannameye dahil edildikten sonra, terkin konu olacak tutar beyannamenin ilgili satırında gelir vergisi kesintisi toplamından indirilmek suretiyle işlem yapılacaktı. Böylece kalan tutar ödemeye konu edilecekti. İstisna uygulamasında ise vergi hiç hesaplanmayacak ve beyan edilmeyecektir. Muhtasar beyanname üzerinde de istisna uygulamasına ilişkin olarak herhangi bir işlem yapılmayacaktır. Çıkarılacak yönetmelikte istisna uygulanan ücretlerle ilgili olarak bildirim (liste) verilmesi mecburiyeti getirilebilir.

5746 sayılı Kanun'la getirilen destekler işverenleri teşvik etmeye yönelik olduğu için, gelir vergisi istisnasının yaratacağı avantajdan da işverenlerin yararlanması gerekir. Nitekim 5084 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde düzenlenmiş bulunan ve terkin şeklinde uygulanan gelir vergisi stopajı teşvikinden işverenler yararlanmaktadır. 5746 sayılı Kanunda teşvikin "*terkin*" şeklinde değil "*istisna*" şeklinde düzenlenmiş olması, teşvikten işverenlerin yararlandırılmasına engel teşkil etmeyecektir.

Teknoloji geliştirme bölgelerinde çalıştırılan Ar-Ge personeli için, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 2'nci maddesi uyarınca istisna uygulanmaya devam edilecektir. Bilindiği gibi söz konusu madde uyarınca, teknoloji geliştirme bölgelerinde (teknoparklarda) çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretler 31.12.2013 tarihine kadar her türlü vergiden müstesnadır. Yönetici şirket, ücreti gelir vergisi istisnasından yararlanan kişilerin bölgede fiilen çalışıp çalışmadığını denetlemeye devam edecektir. Bölgede fiilen çalışmayanlara istisna uygulandığının tespit edilmesi halinde, ziya uğratılan vergi ve kesilen cezalardan yönetici şirket de ayrıca sorumludur.

Bu vesile ile belirtmek gerekirse, teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren mükellefler hem 4691 sayılı Kanun'dan hem de 5746 sayılı Kanun'dan aynı anda yararlanabilecektir. Başka bir deyişle Ar-Ge merkezi teknoloji geliştirme bölgesinde ise veya desteklenmesi uygun bulunan proje teknoparkta yürütülüyor ise, 4691 sayılı Kanun'da öngörülen % 100'lük gelir vergisi istisnasından yararlanılabilecektir. Söz konusu projeler 5746 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde öngörülen diğer destek unsurlarından da istifade edebilecektir. Ancak, 5746 sayılı Kanunla getirilen gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlananlar, 5084 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde düzenlenmiş bulunan ve bazı düşük gelişmişlik düzeyindeki illerde belli koşullarla uygulanan stopaj teşvikinden ayrıca yararlanamayacaktır. (5746 sayılı Kanun Md.4/5)

3. SİGORTA PRİM DESTEĞİ:

Kanunun 3/3 üncü maddesi ile sigorta prim desteği getirilmiştir. Buna göre, kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, **Ar-Ge merkezlerinde**, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca **desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projeleri** ile rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve destek personeli ile 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2 nci maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden istisna edilen personelin, bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden **hesaplanan sigorta primi İŞVEREN HİSSESİNİN YARISI, her bir çalışan için beş yıl süreyle Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanacaktır.** Bu uygulamanın nasıl yapılacağı yönetmelikte düzenlenecektir.

Bu teşvikten yararlanacak personel için ayrı sigorta bildirgesi verileceği anlaşılmaktadır. İşverenlerin buna göre hazırlıklarını yapmalarında yarar vardır.

4. DAMGA VERGİSİ İSTİSNASI:

5746 sayılı kanun kapsamındaki her türlü Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olarak düzenlenecek kâğıtlardan damga vergisi alınmayacaktır. (Md.3/4)

5. TEKNOGİRİŞİM SERMAYESİ DESTEĞİ:

Kanunla genç girişimcilere sermaye desteği getirilmiştir. Yapılan düzenlemeye göre, örgün öğrenim veren üniversitelerin herhangi bir lisans programından 1 yıl içinde mezun olabilecek durumdaki öğrenci, yüksek lisans veya doktora öğrencisi ya da lisans, yüksek lisans veya doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok 5 yıl önce almış kişilerin, teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, desteği veren merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından desteklenmesi uygun bulunan bir iş planı çerçevesinde, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmelerini teşvik etmek için, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından bir defaya mahsus olmak üzere teminat alınmaksızın ve hibe şeklinde 100.000 YTL'ye kadar teknogirişim sermayesi desteği verilecektir. Destek tutarı her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılabilecektir. (Md.3/5)

6. REKABET ÖNCESİ İŞBİRLİĞİ PROJELERİNDE TEŞVİK:

Gelişmiş ülkelerde özellikle otomotiv ve elektronik sanayisinde yaygın olarak uygulanan rekabet öncesi işbirliği, aynı sektörde faaliyet gösteren büyük firmaların bir araya gelerek, ortak Ar-Ge çalışması yapmasını ifade etmektedir. Böylelikle, firmaların ürün imalatı sırasında kullandıkları bir ya da birkaç parçanın ortak üretilmesi sağlanarak, üretim maliyetleri düşürülmekte ve rekabet olanakları artırılmaktadır.

5746 sayılı Kanunla rekabet öncesi işbirliği projeleri de teşvik edilmiştir. Yapılan düzenlemeye göre, rekabet öncesi işbirliği projelerinde işbirliğini oluşturan kuruluşların bu işbirliğine yaptıkları katkılar, işbirliği protokolünde belirlenen kuruluşlardan biri adına açılacak özel bir hesapta izlenecektir. **Özel hesaba aktarılan bu tutarlar, harcamanın yapıldığı dönemde katkı sağlayan kuruluşların Ar-Ge harcaması olarak kabul edilecektir.** Proje hesabında toplanan tutarlar, proje

özel hesabı açan kuruluşun kazancının tespitinde gelir olarak dikkate alınmayacaktır. Özel hesaba aktarılan paraların başka bir amaç için kullanılması mümkün değildir.

7. ALINAN PARASAL DESTEKLERİN GELİR YAZILMAYIP FON HESABINA AKTARILMASI:

Bilindiği gibi Ar-Ge projeleri ile ilgili olarak TÜBİTAK veya benzeri kurumlar tarafından bu projeleri yürütenlere, hibe şeklinde geri alınmamak üzere, parasal destekler sağlanmaktadır. Bu destek tutarları kurum kazancının bir unsurudur. Projelerin, teknoloji geliştirme bölgelerinde veya serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflerce yapılması halinde, bu gelirler kurum kazancına dahil edilmekle birlikte istisna uygulamasına konu edilebilmektedir. Ancak vergiye tabi alanlarda yapılan Ar-Ge faaliyeti dolayısıyla alınan destekler vergiye tabi tutulmaktadır. Bu da sağlanan desteğin etkisini azaltmaktadır.

Bu olumsuz durumu gidermek amacıyla 5746 sayılı Kanunun 3 üncü maddenin (7) numaralı fıkrası ile bir düzenleme yapılmıştır. Yapılan düzenlemeye göre, kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar ile uluslararası fonlardan **sağlanan (örneğin TÜBİTAK'tan alınan) destekler pasifte özel bir fon hesabında (örneğin 549 no.lu Özel Fonlar Hesabında) tutulacaktır.** Bu fon, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa göre vergiye tabi kazancın ve ilgili yılda yapılan Ar-Ge harcaması tutarının tespitinde dikkate alınmayacaktır. Bu fonun, elde edildiği hesap dönemini izleyen 5 yıl içinde sermayeye ilâve dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğratılmış sayılacaktır. Başka bir deyişle şartların ihlal edilmesi durumunda zamanında alınmayan vergiler cezalı ve gecikme faizi ile birlikte tahsil edilecektir. Beş yıllık süre geçtikten sonra fondaki tutarların dağıtılması mümkündür, kazanca dahil edilmesi durumunda da vergiye tabi tutulmayacaktır.

Fonun Ar-Ge harcamasının tespitinde de dikkate alınmamasının anlamı, Ar-Ge indiriminden yararlanacak olan Ar-Ge harcaması toplamından da düşülmeyeceği, dolayısıyla mükelleflerin daha yüksek indirimden yararlanabilecekleridir.

Düzenleme 1.4.2008 tarihinde yürürlüğe gireceği için, 2007 yılında alınan ve gelir yazılan destek tutarları vergiye tabi tutulacaktır.

8. DİĞER HUSUSLAR:

- Gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesine ilişkin teşviklerden yararlanacak olan destek personelinin tam zaman eşdeğeri sayısı, toplam tam zamanlı Ar-Ge personeli sayısının % 10'unu geçemeyecektir. (Md. 4/2) Aksi takdirde % 10'u geçen destek personelinin teşviklerden yararlandırılmayacağı anlaşılmakta olup, % 10'u geçen personelin hangileri olduğunu işverenler serbestçe belirleyebileceklerdir.
- Bu Kanun kapsamındaki destek ve teşvik unsurlarından yararlananların bu Kanunda öngörülen şartları taşıdıklarına ilişkin tespitler en geç iki yıllık süreler itibarıyla yapılacaktır. (Md.41/1)
- Asgari Ar-Ge personeli sayısının hesabında fiilen ve tam zamanlı olarak çalışan personelin üçer aylık dönemler itibarıyla ortalaması esas alınacaktır. (Md. 4/3)
- Bu Kanunda öngörülen şartların ihlali veya teşvik ve destek unsurlarının amacı dışında kullanılması halinde, zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler yönünden vergi ziyayı doğmuş sayılacaktır. Sağlanan vergi dışı destekler ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ve gecikme zammı uygulanmak suretiyle aranacaktır. (Md.4/4)

Saygılarımızla.

**“ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME FAALİYETLERİNİN
DESTEKLENMESİ HAKKINDA KANUN
(RG.12.03.2008-26814)**

Kanun No. 5746

Kabul Tarihi: 28/2/2008

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı; Ar-Ge ve yenilik yoluyla ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için teknolojik bilgi üretilmesini, üründe ve üretim süreçlerinde yenilik yapılmasını, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesini, verimliliğin artırılmasını, üretim maliyetlerinin düşürülmesini, teknolojik bilginin ticarileştirilmesini, rekabet öncesi işbirliklerinin geliştirilmesini, teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile Ar-Ge’ye ve yeniliğe yönelik doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılmasını, Ar-Ge personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını desteklemek ve teşvik etmektir.

(2) Bu Kanun; Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından 12/4/1990 tarihli ve 3624 sayılı Kanuna göre oluşturulan teknoloji merkezleri (teknoloji merkezi işletmeleri) ile Türkiye’deki Ar-Ge merkezleri, Ar-Ge projeleri ve rekabet öncesi işbirliği projeleri ve teknogirişim sermayesine ilişkin destek ve teşvikleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunun uygulamasında;

a) Araştırma ve geliştirme faaliyeti (Ar-Ge): Araştırma ve geliştirme, kültür, insan ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bunun yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmaları, çevre uyumlu ürün tasarımı veya yazılım faaliyetleri ile alanında bilimsel ve teknolojik gelişme sağlayan, bilimsel ve teknolojik bir belirsizliğe odaklanan, çıktıları özgün, deneysel, bilimsel ve teknik içerik taşıyan faaliyetleri,

b) Yenilik: Sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap verebilen, mevcut pazarlara başarıyla sunulabilecek ya da yeni pazarlar yaratabilecek; yeni bir ürün, hizmet, uygulama, yöntem veya iş modeli fikri ile oluşturulan süreçleri ve süreçlerin neticelerini,

c) Ar-Ge merkezi: Dar mükellef kurumların Türkiye’deki işyerleri dahil, kanuni veya iş merkezi Türkiye’de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurtiçinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan ve en az elli tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden, yeterli Ar-Ge birikimi ve yeteneği olan birimleri,

ç) Ar-Ge projesi: Amacı, kapsamı, genel ve teknik tanımı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak aynî ve/veya nakdî destek tutarları, sonuçta doğacak fikri mülkiyet haklarının paylaşım esasları tespit edilmiş ve Ar-Ge faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette ve bilimsel esaslar çerçevesinde hazırlanan projeyi,

d) Rekabet öncesi işbirliği projeleri: Birden fazla kuruluşun; ölçek ekonomisinden yararlanmak suretiyle yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlayarak verimliliği artırmak ve mevcut duruma göre daha yüksek katma değer sağlamak üzere, rekabet öncesinde ortak parça veya sistem geliştirmek ya da platform kurabilmek amacıyla yürütecekleri, Ar-Ge faaliyetlerine yönelik olarak yapılan ve fizibiliteye dayanan işbirliği anlaşması kapsamında, bilimsel ve teknolojik niteliği olan projeleri,

e) Teknogirişim sermayesi: Örgün öğrenim veren üniversitelerin herhangi bir lisans programından bir yıl içinde mezun olabilecek durumdaki öğrenci, yüksek lisans veya doktora öğrencisi ya da lisans, yüksek lisans veya doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok beş yıl önce almış kişilerin, teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, desteği veren merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından desteklenmesi uygun bulunan bir iş planı çerçevesinde, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmelerini teşvik etmek için yapılan sermaye desteğini,

f) Ar-Ge personeli: Ar-Ge faaliyetlerinde doğrudan görevli araştırmacı ve teknisyenleri;

1) Araştırmacı: Ar-Ge faaliyetleri ile yenilik tanımı kapsamındaki projelerde, yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarım veya oluşturulması ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan en az lisans mezunu uzmanları,

2) Teknisyen: Mühendislik, fen ve sağlık bilimleri alanlarında yüksek öğrenim görmüş ya da meslek lisesi veya meslek yüksek okullarının teknik fen ve sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişileri,

g) Destek personeli: Ar-Ge faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personeli,

ğ) TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu,

ifade eder.

İndirim, istisna, destek ve teşvik unsurları

MADDE 3 – (1) Ar-Ge indirimi: Teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde, rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlarca gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamı ile 500 ve üzerinde tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden Ar-Ge merkezlerinde ayrıca o yıl yapılan Ar-Ge ve yenilik harcamasının bir önceki yıla göre artışının yarısı, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının ve 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapılır. Ayrıca bu harcamalar, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre aktifleştirilmek suretiyle amortisman yoluyla itfa edilir, bir iktisadi kıymet oluşmaması halinde ise doğrudan gider yazılır. Kazancın yetersiz olması nedeniyle ilgili hesap döneminde indirim konusu yapılamayan tutar, sonraki hesap dönemlerine devredilir. Devredilen tutarlar, takip eden yıllarda 213 sayılı Kanuna göre her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır.

(2) Gelir vergisi stopajı teşviki: Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projelerinde, teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde ve rekabet öncesi işbirliği projelerinde çalışan Ar-Ge ve destek personelinin; bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretlerinin doktorali olanlar için yüzde doksani, diğerleri için yüzde sekseni gelir vergisinden müstesnadır.

(3) Sigorta primi desteği: Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projeleri ile rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve destek personeli ile 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2 nci maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden istisna olan personelin; bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı, her bir çalışan için beş yıl süreyle Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

(4) Damga vergisi istisnası: Bu Kanun kapsamındaki her türlü Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olarak düzenlenen kağıtlardan damga vergisi alınmaz.

(5) Teknogirişim sermayesi desteği: Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki koşulları taşıyanlara bir defaya mahsus olmak üzere teminat alınmaksızın 100.000 Yeni Türk Lirasına kadar teknogirişim sermayesi desteği hibe olarak verilir. Bu fıkra uyarınca yılı bütçesinde Ar-Ge projelerinin desteklenmesi amacıyla ödeneği bulunan merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin tümü tarafından yapılan ödemelerin toplamı, her takvim yılı için 10.000.000 Yeni Türk Lirasını geçemez. Bu tutarlar, takip eden yıllarda 213 sayılı Kanuna göre her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır.

(6) Rekabet öncesi işbirliği projelerinde işbirliğini oluşturan kuruluşların bu işbirliğine yaptıkları katkılar, işbirliği protokolünde belirlenen kuruluşlardan biri adına açılacak özel bir hesapta izlenir. Özel hesaba aktarılan bu tutarlar, harcamanın yapıldığı dönemde katkı sağlayan kuruluşların Ar-Ge harcaması olarak kabul edilir ve proje dışında başka bir amaç için kullanılamaz. Proje hesabında toplanan tutarlar, proje özel hesabı açan kuruluşun kazancının tespitinde gelir olarak dikkate alınmaz.

(7) Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinde bulunanların; kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar ile uluslararası fonlardan aldıkları destekler özel bir fon hesabında tutulur. Bu fon, 193 sayılı Kanun ve 5520 sayılı Kanuna göre vergiye tabi kazancın ve ilgili yılda yapılan Ar-Ge harcaması tutarının tespitinde dikkate alınmaz. Bu fonun, elde edildiği hesap dönemini izleyen beş yıl içinde sermayeye ilâve dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğratılmış sayılır.

Uygulama ve denetim esasları

MADDE 4 – (1) Bu Kanun kapsamındaki destek ve teşvik unsurlarından yararlananların bu Kanunda öngörülen şartları taşıdıklarına ilişkin tespitler en geç iki yıllık süreler itibarıyla yapılır.

(2) Bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesine ilişkin teşviklerden yararlanacak olan destek personelinin tam zaman eşdeğeri sayısı, toplam tam zamanlı Ar-Ge personeli sayısının yüzde onunu geçemez.

(3) Asgari Ar-Ge personeli sayısının hesabında fiilen ve tam zamanlı olarak çalışan personelin üçer aylık dönemler itibarıyla ortalaması esas alınır.

(4) Bu Kanunda öngörülen şartların ihlali veya teşvik ve destek unsurlarının amacı dışında kullanılması halinde, zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler yönünden vergi ziyai doğmuş sayılır. Sağlanan vergi dışı destekler ise 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ve gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsil edilir.

(5) Bu Kanun kapsamındaki indirim, istisna, destek ve teşviklerden yararlananlar; 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi, 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun aynı mahiyetteki hükümlerinden ayrıca yararlanamazlar.

(6) Bu Kanunun uygulamasına ve denetimine ilişkin usul ve esaslar, TÜBİTAK'ın görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından birlikte çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Değiştirilen hükümler

MADDE 5 – (1) 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi ile 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının % 40'ı oranında" ibareleri "araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %100'ü oranında" şeklinde değiştirilmiştir.

Yürürlük

MADDE 6 – (1) Bu Kanun 31/12/2023 tarihine kadar uygulanmak üzere, yayımını takip eden ay başında yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 7 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür."